

**DIRECTIVE 2003/35/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND
OF THE COUNCIL OF 26. MAY 2003 PROVIDING FOR
PUBLIC PARTICIPATION IN RESPECT OF THE DRAWING UP OF
CERTAIN PLANS AND PROGRAMMES RELATING TO
THE ENVIRONMENT AND AMENDING WITH REGARD TO
PUBLIC PARTICIPATION AND ACCESS TO JUSTICE COUNCIL
DIRECTIVES 85/337/EEC AND 96/61/EC**

**DIREKTIVA EVROPSKOG PARLAMENTA I SAVETA 2003/35/EC
OD 26. MAJA 2003. GODINE KOJOM SE OMOGUĆUJE UČEŠĆE
JAVNOSTI U IZRADI NACRTA ODREĐENIH PLANOVA I
PROGRAMA KOJI SE ODOSE NA ŽIVOTNU SREDINU I
KOJOM SE DIREKTIVE SAVETA 85/337/EEC I 96/61/EC
MENJAJU I DOPUNJUJU U POGLEDU UČEŠĆA JAVNOSTI I
PRAVA NA PRAVNU ZAŠTITU**

**Direktiva Evropskog parlamenta i Saveta 2003/35/EC
od 26. maja 2003. godine kojom se omogućuje
učesće javnosti u izradi nacрта određenih planova i
programa koji se odnose na životnu sredinu i
kojom se direktive Saveta 85/337/EEC i 96/61/EC menjaju i
dopunjuju u pogledu učesća javnosti i
prava na pravnu zaštitu**

EVROPSKI PARLAMENT I SAVET EVROPSKE UNIJE,

imajući u vidu Ugovor o osnivanju Evropske zajednice, a posebno član 175 tog Ugovora;

imajući u vidu predlog Komisije;¹

imajući u vidu Mišljenje Ekonomskog i socijalnog komiteta;²

imajući u vidu Mišljenje Komiteta regiona;³

delujući u skladu sa postupkom propisanim članom 251 Ugovora,⁴ u svetlu zajedničkog teksta koji je 15. januara 2003. godine odobrio Komitet za mirenje

pošto:

- (1) propisi Zajednice u oblasti životne sredine imaju za cilj da doprinesu naporima za očuvanje, zaštitu i poboljšanje kvaliteta životne sredine i zaštite zdravlje ljudi;

---

¹ OJ C 154 (E), 29.5.2001, str. 123

² OJ C 221 (E), 7.8.2001, str. 65

³ OJ C 357 (E), 14.12.2001, str. 58

⁴ Mišljenje Evropskog parlamenta od 23. oktobra 2001. godine (OJ C 112, 9.5.2002, str. 125 (E)), Opšti stav Saveta od 25. aprila 2002. godine (OJ C 170 E, 16.7.2002, str. 22) i Odluku Evropskog parlamenta od 05. septembra 2002. godine (koja još nije objavljena u Službenom glasniku). Odluka Evropskog parlamenta od 30. januara 2003. godine i Odluka Saveta od 04. marta 2003. godine.

DIREKTIVA EVROPSKOG PARLAMENTA I SAVETA 2003/35/EC OD 26. MAJA 2003. GODINE KOJOM SE OMOGUĆUJE UČEŠĆE JAVNOSTI U IZRADI NACRTA ODREĐENIH PLANOVA I PROGRAMA KOJI SE ODNOSU NA ŽIVOTNU SREDINU I KOJOM SE DIREKTIVE SAVETA 85/337/EEC I 96/61/EC MENJAJU I DOPUNJUJU U POGLEDU UČEŠĆA JAVNOSTI I PRAVA NA PRAVNU ZAŠTITU

- (2) propisi Zajednice koji se odnose na životnu sredinu obuhvataju odredbe prema kojima javni organi i druga tela donose odluke koje mogu značajno uticati na životnu sredinu, kao i na zdravlje i dobrobit pojedinaca;
- (3) efikasno učešće javnosti u donošenju odluka omogućuje javnosti da izrazi, a onima koji odlučuju da uzmu u obzir, mišljenja i interese koji mogu biti relevantni za ove odluke, povećavajući na taj način odgovornost i otvorenost procesa odlučivanja i doprinoseći svesti javnosti o pitanjima životne sredine i podršci donetim odlukama;
- (4) učešće, uključujući učestvovanje asocijacija, organizacija i grupa i posebno nevladinih organizacija koje unapređuju zaštitu životne sredine, treba u tom smislu podržati, uključujući, inter alia, i aktivnosti na unapređivanju obrazovanja javnosti po pitanjima zaštite životne sredine;
- (5) je na dan 25. juna 1998. godine Zajednica potpisala Konvenciju UN/ECE o pristupu informacijama, učešću javnosti u odlučivanju i o pravu na pravnu zaštitu u pitanjima životne sredine ("Aarhuska konvencija"). Pravo Zajednice je na odgovarajući način potrebno usaglasiti sa ovom Konvencijom, sa ciljem njenog ratifikovanja u Zajednici;
- (6) ciljevi Aarhuske konvencije obuhvataju želju da se garantuje pravo učešća javnosti u odlučivanju po pitanjima koja se tiču životne sredine kako bi se na taj način doprinelo zaštiti prava na životnu sredinu odgovarajuću za zdravlje i dobrobit ljudi;
- (7) je članom 6 Aarhuske konvencije predviđeno učešće javnosti u donošenju odluka o specifičnim aktivnostima navedenim u Aneksu I te Konvencije, kao i o aktivnostima koje u Aneksu nisu navedene, ali koje mogu značajno uticati na životnu sredinu;
- (8) je članom 7. Aarhuske konvencije predviđeno učešće javnosti u izradi planova i programa koji se odnose na životnu sredinu;
- (9) je članom 9 (2) i (4) Aarhuske konvencije predviđeno je pravo pokretanja sudskog ili drugih postupaka za osporavanje materijalnopravne ili procesno pravne zakonitosti odluka, činjenja ili nečinjenja, uz primenu odredaba članom 6. te Konvencije;
- (10) je potrebno da se u vezi sa određenim direktivama u oblasti životne sredine propišu pravila koja zahtevaju od država članica da prilikom izrade planova i programa koji se odnose na životnu sredinu, a koji ne sadrže zadovoljavajuće odredbe o učešću javnosti, obezbede učešće javnosti u skladu sa odredbama Aarhuske konvencije, a posebno sa njenim članom 7. Ostali propisi Zajednice već predviđaju učešće javnosti u pripremi planova i programa, a ubuduće će zahtevi koji se odnose na učešće javnosti koji su u skladu sa Aarhuskom konvencijom, biti uključeni u relevantne propise od samog početka;

DIREKTIVA EVROPSKOG PARLAMENTA I SAVETA 2003/35/EC OD 26. MAJA 2003. GODINE KOJOM SE OMOGUĆUJE UČEŠĆE JAVNOSTI U IZRADI NACRTA ODREĐENIH PLANOVA I PROGRAMA KOJI SE ODNOSI NA ŽIVOTNU SREDINU I KOJOM SE DIREKTIVE SAVETA 85/337/EEC I 96/61/EC MENJAJU I DOPUNJUJU U POGLEDU UČEŠĆA JAVNOSTI I PRAVA NA PRAVNU ZAŠTITU

- (11) Direktiva Saveta 85/337/EEC od 27. juna 1985, o proceni uticaja određenih javnih i privatnih projekata na životnu sredinu⁵, i Direktiva Saveta 96/61/EC od 24. septembra 1996, koja se odnosi na integrisano sprečavanje i kontrolu zagađenja⁶ treba da budu izmenjene i dopunjene kako bi se obezbedila njihova puna usaglašenost sa odredbama Arhuske konvencije i, posebno, sa njenim članovima 6 i 9 (2) i (4);
- (12) države članice ne mogu u dovoljnoj meri ostvariti cilj predloženih aktivnosti, naime doprineti sprovođenju obaveza koje proističu iz Arhuske konvencije, i pošto se stoga, s obzirom na obim i posledice aktivnosti, cilj može bolje postići na nivou Zajednice, Zajednice može usvojiti mere u skladu sa principom supsidijarnosti predviđenim članom 5. Sporazuma. U skladu sa principom proporcionalnosti, utvrđenim tim članom, ova Direktiva se ne proteže izvan okvira koji su za tu svrhu potrebni.

USVOJILI SU OVU DIREKTIVU

Član 1.

Ciljevi

Cilj ove Direktive je da doprinese sprovođenju obaveza koje proističu iz Arhuske konvencije, a posebno:

- (a) obezbeđivanju učešća javnosti u izradi određenih planova i programa koji se odnose na zaštitu životne sredine;
- (b) poboljšanju učešća javnosti i obezbeđivanju prava na pravnu zaštitu u okviru Direktiva Saveta 85/337/EEC i 96/61/EC.

Član 2.

Učešće javnosti u izradi planova i programa

1. U smislu ovog člana pod terminom "javnost" podrazumeva se jedno ili više fizičkih ili pravnih lica i, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom ili praksom, njihove asocijacije, organizacije ili grupe.

⁵ OJ L 175, 5.7.1985, str. 40 Direktiva izmenjena i dopunjena Direktivom 97/11/EC (OJ L 73, 14.3.1997, str. 5).

⁶ OJ L 257, 10.10.1996, str. 26.

DIREKTIVA EVROPSKOG PARLAMENTA I SAVETA 2003/35/EC OD 26. MAJA 2003. GODINE KOJOM SE OMOGUĆUJE UČEŠĆE JAVNOSTI U IZRADI NACRTA ODREĐENIH PLANOVA I PROGRAMA KOJI SE ODNOSI NA ŽIVOTNU SREDINU I KOJOM SE DOPUNJUJU DIREKTIVE SAVETA 85/337/EEC I 96/61/EC MENJAJU I DOPUNJUJU U POGLEDU UČEŠĆA JAVNOSTI I PRAVA NA PRAVNU ZAŠTITU

2. Države članice dužne su da obezbede da javnost dobije blagovremenu i delotvornu mogućnost da učestvuje u pripremi i izmenama ili reviziji planova ili programa za koje, prema propisima navedenim u Aneksu I, postoji obaveza da budu izrađeni. U tom cilju države članice dužne su da obezbede da:
- (a) javnost bude obavještena, i to bilo putem javnih obavještenja ili na drugi pogodan način, kao putem elektronskih medija kad su oni dostupni, o svakom predlogu za izradu takvih planova ili programa ili za njihovu izmenu ili reviziju, kao i da relevantne informacije u vezi sa tim predlozima budu dostupne javnosti, uključujući, *inter alia*, informacije o pravu na učešće u odlučivanju kao i o nadležnom organu kome se mogu uputiti primedbe ili pitanja;
  - (b) javnost dobije pravo davanja svojih komentara i mišljenja u vreme kada su sve opcije otvorene, pre donošenja odluka o planovima i programima;
  - (c) prilikom formulisanja ovih odluka bude poklonjena dužna pažnja rezultatima dobijenim u postupku učestvovanja javnosti;
  - (d) nakon ispitivanja komentara i mišljenja javnosti, nadležni organ uloži razumne napore da informiše javnost o odlukama koje su doneti i razlozima i elementima na kojima se te odluke zasnivaju, uključujući i informisanje o procesu učešća javnosti.
3. Države članice dužne su da identifikuju javnost koja ima pravo da uzme učešće u smislu stava 2, uključujući relevantne nevladine organizacije koje zadovoljavaju odgovarajuće uslove u skladu sa nacionalnim propisima, kao što su one koje se bave unapređenjem zaštite životne sredine.
- Detaljne aranžmane u vezi sa učešćem javnosti u skladu sa ovim članom određuju države članice sa ciljem da obezbede javnosti mogućnost da se pripremi i efikasno učestvuje.
- Razumni vremenski okvir mora se predvideti kako bi se omogućilo dovoljno vremena za učešće javnosti, predviđeno ovim članom, u svakoj pojedinoj fazi.
4. Ovaj član se ne odnosi na planove i programe izrađene isključivo za potrebe nacionalne odbrane ili one koji se preduzimaju u vanrednim situacijama.
5. Ovaj član se ne odnosi na planove i programe utvrđene u Aneksu I kod kojih se učešće javnosti sprovodi u skladu sa Direktivom 2001/42/EC Evropskog parlamenta i Saveta od 27. juna 2001. godine o proceni uticaja određenih planova i programa na životnu sredinu⁷ ili u skladu sa Direktivom 2000/60/EC Evropskog parlamenta i Saveta od 23. oktobra 2000. godine kojom se utvrđuje okvir za aktivnosti Zajednice u oblasti politike voda.⁸

⁷ OJ L 197, 21.7.2001, str. 30.

⁸ OJ L 327, 22.12.2000, str. 1 Direktiva izmenjena Odlukom br. 2455/2001/EC (OJ L 331, 15.12.2000, str. 1).

Član 3.

Izmene i dopune Direktive 85/337/EEC

Direktiva 85/337/EEC menja se i dopunjuje na sledeći način:

1) U članu 1 (2) dodaju se sledeće definicije:

"terminom 'javnost' označava se jedno ili više fizičkih ili pravnih lica i, u skladu sa nacionalnim propisima ili praksom, njihove asocijacije, organizacije ili grupe; terminom 'zainteresovana javnost' označava se javnost na koju utiče, ili je verovatno da će uticati, postupak odlučivanja o pitanjima životne sredine iz člana 2 (2), ili koja ima interes u takvom postupku. U smislu ove definicije, nevladine organizacije koje se zalažu za unapređenje zaštite životne sredine i koje ispunjavaju bilo koji od odgovarajućih uslova u skladu sa nacionalnim propisima, smatraju se subjektima koji imaju navedeni interes".

2) U članu 1, stav 4 menja se i glasi:

"4. Države članice mogu odlučiti, u svakom pojedinom slučaju ako je to predviđeno nacionalnim propisima, da ne primenjuju ovu Direktivu na projekte koji služe nacionalnoj odbrani, ako smatraju da bi takva primena mogla imati negativan uticaj na nacionalnu odbranu";

3) U članu 2 (3) al. (a) i (b) menjaju se i glase:

"(a) razmotriti da li bi neki drugi vid procene bio celishodan;

(b) učiniti dostupnim zainteresovanoj javnosti informacije dobijene na osnovu drugih vidova procene iz alineje (a), informacije koje se odnose na odluke o izuzećima i razloge za njihovo donošenje";

4) U članu 6, st. 2. i 3. menjaju se i glase:

"2. Javnost mora biti informisana, bilo putem javnog obaveštenja ili na drugi pogodan način, kao putem elektronskih medija ako su oni dostupni, i to u ranoj fazi postupka odlučivanja), a najkasnije do trenutka u kome je informacije moguće pribaviti, o pitanjima koja se tiču zaštite životne sredine iz člana 2 (2), i to o:

(a) zahtevu za davanje dozvole za realizaciju projekta;

(b) činjenici da projekat podleže postupku procene uticaja na životnu sredinu i, kad to ima značaja, o činjenici da se u datom slučaju primenjuje član 7;

(c) preciznim podacima o nadležnim organima odgovornim za donošenje odluke, o onim organima od kojih je moguće dobiti odgovarajuće informacije, o onim organima kojima se mogu podnositi komentari ili postaviti pitanja, kao i o preciznim podacima o vremenskim rokovima za dostavljanje komentara ili pitanja;

(d) prirodi mogućih odluka ili, ako je reč o jednoj odluci, o njenom nacrtu;

(e) naznaci o dostupnosti informacija prikupljenih u skladu sa članom 5;

- (f) naznaci o vremenu i mestu gde se, kao i sredstvima putem kojih će relevantne informacije biti dostupne;
  - (g) detaljima aranžmana u vezi sa učešćem javnosti koje se ostvaruje u smislu stava 5 ovog člana.
3. Države članice dužne su da obezbede da se sledeći elementi učine dostupnim javnosti, u okviru razumnih vremenskih rokova:
- (a) sve informacije prikupljene u skladu sa članom 5;
  - (b) u skladu sa nacionalnim propisima, najvažniji izveštaji i saveti upućeni nadležnom organu ili organima u vreme obaveštavanja zainteresovane javnosti u skladu sa stavom 2 ovog člana;
  - (c) u skladu sa odredbama Direktive 2003/4/EC Evropskog parlamenta i Saveta od 28. januara 2003. godine o javnom pristupu informacijama o životnoj sredini⁹, informacije koje se razlikuju od onih navedenih u stavu 2. ovog člana koje su od značaja za odlučivanje u skladu sa članom 8. i koje postaju dostupne tek nakon što zainteresovana javnost bude obaveštena u skladu sa stavom 2. ovog člana.
4. Zainteresovana javnost će dobiti blagovremenu i efikasnu mogućnost da učestvuje u postupku odlučivanja o pitanjima koja se tiču zaštite životne sredine iz člana člana 2 (2) i, u tu svrhu, zainteresovana javnost je ovlašćena da iznese svoje komentare i mišljenja, u trenutku kada su sve opcije otvorene, nadležnom organu ili organima pre nego što bude doneta odluka o zahtevu za davanje dozvole za realizaciju projekta.
5. Detaljne aranžmane o informisanju javnosti (na primer, putem oglasnih panoa na određenom području ili objavljivanjem u lokalnoj dnevnoj štampi), kao i o konsultovanju zainteresovane javnosti (na primer, pisanim podnescima ili putem pokretanja javne rasprave), donose države članice.
6. Obezbediće se razumni vremenski rokovi, za svaku od pojedinih faza, kako bi se omogućilo dovoljno vremena za obaveštavanje javnosti, kao i za to da se zainteresovana javnost pripremi i efikasno učestvuje u odlučivanju o pitanjima zaštite životne sredine u skladu sa odredbama ovog člana".
- 5) Član 7 menja se i dopunjuje na sledeći način:
- (a) stavovi 1. i 2. menjaju se i glase:
    - "1. Kada je jedna država članica došla do saznanja da će projekat verovatno značajno uticati na životnu sredinu u drugoj državi članici ili ako država koja će verovatno biti izložena značajnom uticaju to zaheva, država članica na čijoj se teritoriji planira realizacija projekta dužna je da državi članici koja je izložena uticaju uputi u što kraćem roku, a svakako najkasnije kada bude informisala sopstvenu javnost, između ostalog:

⁹ OJ .....

- (a) opis projekta, zajedno sa svim dostupnim informacijama o njegovim mogućim prekograničnim uticajima;
  - (b) informacije o prirodi odluke koja može biti doneta, kao i da joj obezbedi razuman rok u kome ona može saopštiti svoju nameru da učestvuje u postupku odlučivanja o pitanjima zaštite životne sredine iz člana 2 (2), a može da uvrsti i informacije navedene u stavu 2 ovog člana.
2. Ukoliko država članica koja primi informacije u smislu stava 1 saopšti svoju nameru da učestvuje u postupku odlučivanja o pitanjima životne sredine iz člana 2 (2), država članica na čijoj je teritoriji predviđeno izvođenje projekta dužna je, ukoliko to već nije učinila, da dostavi zainteresovanoj državi članici informacije za koje je određeno da se moraju dati u smislu člana 6 (2) i učiniti dostupnim u smislu člana 6 (3) (a) i (b)."
- (b) stav 5 menja se i glasi:

"5. Detaljne aranžmane za primenu odredaba ovog člana određuju zainteresovane države članice, a ovi aranžmani moraju biti takvi da omoguće zainteresovanoj javnosti na teritoriji države koja može biti izložena uticaju da delotvorno učestvuje u postupku odlučivanja o pitanjima koja se tiču životne sredine navedenom u članu 2 (2) za projekat";
- 6) Član 9. menja se i glasi:
- (a) Stav 1. se menja i glasi:

"1. Kada se donese odluka o davanju ili odbijanju da se izda dozvola za realizaciju projekta, nadležni organ ili organi dužni su da obaveste javnost o tome, po odgovarajućem postupku, kao i da učine dostupnim javnosti:
    - sadržaj odluke i uslove koju su njome predviđeni;
    - nakon razmatranja primedbi i mišljenja koje se izrazila zainteresovana javnost, osnovne razloge i elemente na osnovu kojih je doneta odluka, uključujući i informacije o postupku učešća javnosti,
    - opis, kad je to potrebno, najvažnijih mera za izbegavanje, smanjivanje i, ako je to moguće, ublažavanje najvećih negativnih posledica";
  - (b) Stav 2. menja se i glasi:

"2. Nadležni organ ili organi dužni su da obaveste svaku državu članicu koja je u skladu sa članom 7. bila konsultovana, tako što će joj dostaviti informacije iz stava 1. ovog člana.
Konsultovane države članice dužne su da obezbede da ova informacija bude dostupna zainteresovanoj javnosti na njenoj sopstvenoj teritoriji.";

DIREKTIVA EVROPSKOG PARLAMENTA I SAVETA 2003/35/EC OD 26. MAJA 2003. GODINE KOJOM SE OMOGUĆUJE UČEŠĆE JAVNOSTI U IZRADI NACRTA ODREĐENIH PLANOVA I PROGRAMA KOJI SE ODNOSI NA ŽIVOTNU SREDINU I KOJOM SE DIREKTIVE SAVETA 85/337/EEC I 96/61/EC MENJAJU I DOPUNJUJU U POGLEDU UČEŠĆA JAVNOSTI I PRAVA NA PRAVNU ZAŠTITU

7) Dodaje se sledeći član:

"Član 10a

Države članice dužne su da obezbede da, u skladu sa odgovarajućim nacionalnim propisima predstavnici zainteresovane javnosti:

- (a) koji imaju dovoljan interes; ili alternativno,
- (b) čije je pravo narušeno, ako se to u upravnom postupku države članice zahteva kao preduslov,

imaju pravo na pokretanje postupka revizije pred redovnim sudom ili drugi nezavisnim i nepristrasnim zakonom uspostavljenim telom, kako bi osporili materijalnopravnu ili procesnopravnu zakonitost odluka, činjenja ili nečinjenja i koje se odnose odredbe ove Direktive o učešću javnosti.

Države članice dužne su da utvrde u kojoj fazi odluke, činjenja ili nečinjenja mogu biti osporeni.

Države članice dužne su da utvrde šta predstavlja dovoljan interes i narušava prava, u cilju pružanja zainteresovanoj javnosti širokog prava na pravnu zaštitu. U tu svrhu, interes svih nevladinih organizacija koje ispunjavaju uslove iz člana 1 (2) smatraće se dovoljnim interesom u smislu stava 1. pod (a) ovog člana. Takođe će se smatrati da te organizacije imaju prava koja mogu biti narušena u smislu stava 1. stava (b) ovog člana.

Odredbe ovog člana ne isključuju mogućnost prethodnog upravnog postupka pred upravnim organom i neće uticati na uslov da upravni postupak bude ispunjen kao mogućnost sprovođenja sudskog postupka, ako takav uslov postoji u nacionalnom pravu.

Svaki takav postupak mora biti fer, pravičan, blagovremeni i ne sme biti preturan skup.

U cilju unapređivanja efikasne primene odredba ovog člana, države članice dužne su da obezbede da javnosti budu dostupne praktične informacije o sprovođenju upravnog i sudskog postupka."

8) U Aneksu I dodaje se sledeće:

"22. Svaka promena ili proširenje projekta navedeni u ovom Aneksu, ako takva promena ili proširenje sami po sebi zadovoljavaju početne zahteve, ako ima, utvrđene ovim Aneksom";

9) U Aneksu II, u prvom redu pod br. 13. na kraju se dodaje sledeće:

"(izmena ili proširenje koji nisu uvršteni u Aneks I)".

Član 4.

Direktiva 96/61/EC menja se i dopunjuje na sledeći način:

1) Član 2. menja se na sledeći način:

"(a) posle tačke 10 (b) dodaje se sledeći stav:

"Za potrebe ove definicije svaka promena ili proširenje aktivnosti smatraju se bitnim, ako takva promena ili proširenje sami po sebi zadovoljavaju početne zahteve propisane Aneksom I.";

(b) dodaju se tačke 13. i 14. koje glase:

"13. pod terminom "javnost" podrazumevaju se jedno ili više fizičkih ili pravnih lica i, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom ili praksom, njihove asocijacije, organizacije ili grupe;

14. pod terminom "zainteresovana javnost" podrazumeva se javnost na koju utiče ili na koju može uticati donošenje odluke o davanju ili obnavljanju dozvole ili uslova navedenih u takvoj dozvoli, ili koja ima interes u tome. Za potrebe ove definicije, nevladine organizacije koje se bave unapređivanjem zaštite životne sredine i koje ispunjavaju sve uslove predviđene nacionalnim propisima, smatraju se subjektima koji imaju interes u gore navedenom kontekstu";

2) U članu 6, u stavu 1. dodaje se alineja koja glasi:

"- prikaz glavnih alternativa koje je proučio podnosilac prijave";

3) Član 15 menja se i dopunjuje na sledeći način:

(a) Stav 1. menja se i glasi:

"1. Države članice dužne su da obezbede da zainteresovana javnost dobije blagovremenu i efikasnu mogućnost učešća u postupku

– izdavanja dozvole za nova postrojenja;

– izdavanja dozvole za sve bitne promene u aktivnostima postrojenja;

– ažuriranja dozvole ili uslova iz dozvole za postrojenja, u skladu sa članom 13, stav 2, prva alineja.

Postupak utvrđen Aneksom V primenjuje se u slučaju ovakvog učešća."

(b) dodaju se sledeći stavovi:

"5. Kada je odluka doneta, nadležni organ dužan je da obavesti javnost po odgovarajućem postupku, kao i da učini dostupnim javnosti informacije:

(a) o sadržaju odluke, uključujući jedan primerak saglasnosti i svim uslovima, kao i o svakom daljem obnavljanju ovog dokumenta i uslova; i

- (b) nakon razmatranja primedbi i mišljenja koje je saopštila zainteresovana javnost, o razlozima na kojima se odluka zasniva, uključujući i informacije o postupku za učešće javnosti.";

4) Dodaje se sledeći član:

"Član 15a

Pravo na pravnu zaštitu

Države članice dužne su da, u skladu sa relevantnim nacionalnim propisima, predstavnicima zainteresovane javnosti:

- (a) koji imaju dovoljan interes; ili alternativno,
(b) čije je pravo narušeno, ako se to u upravnom postupku države članice zahteva kao preduslov,

obezbede pravo na pokretanje postupka revizije pred redovnim sudom ili drugim nezavisnim i nepristrasnim zakonom uspostavljenim telom, kako bi osporili materijalnopravnu ili procesnopravnu zakonitost odluka, činjenja ili nečinjenja na koje se odnose odredbe ove Direktive o učešću javnosti.

Države članice dužne su da utvrde u kojoj fazi odluke, činjenja ili nečinjenja mogu biti osporeni.

Države članice dužne su da utvrde šta je ono što predstavlja dovoljan interes i narušavanje prava, u cilju pružanja zainteresovanoj javnosti širokog prava na pravnu zaštitu. U tu svrhu, interes svih nevladinih organizacija koje ispunjavaju uslove iz člana 2 (14) smatraće se dovoljnim interesom u smislu stava 1. pod (a) ovog člana. Takođe će se smatrati da te organizacije imaju prava koja mogu biti narušena u smislu stava 1. pod (b) ovog člana.

Odredbe ovog člana ne isključuju mogućnost prethodnog upravnog postupka pred upravnim organom i neće uticati na uslov da upravni postupak bude iscrpljen kao mogućnost pre sprovođenja sudskog postupka, ako takav uslov postoji u nacionalnom pravu.

Svaki takav postupak mora biti fer, pravičan, blagovremeni i ne sme biti preterano skup.

U cilju unapređivanja efikasne primene odredba ovog člana, države članice dužne su da obezbede da javnosti budu dostupne praktične informacije o sprovođenju upravnog i sudskog postupka.";

5) Član 17 menja se i glasi:

- (a) Stav 1. menja se i glasi:

"1. Kada je jedna država članica došla do saznanja da rad nekog postrojenja može dovesti do značajnih negativnih posledica po životnu sredinu druge države članice, ili kada država koja može biti izložena ovakvim

značajnim uticajima to zatraži, država članica na čijoj je teritoriji podnet zahtev za izdavanje dozvole u smislu člana 4. ili člana 12 (2), dužna je da dostavi toj drugoj svaku informaciju koja, u smislu odredaba Aneksa V, mora biti saopštena ili učinjena dostupnom, i to istovremeno sa stavljanjem te informacije na raspolaganje njenim sopstvenim državljanima. Takva informacija će poslužiti za sve konsultacije koje su potrebne u okviru bilateralnih odnosa između dve države članice, na bazi reciprociteta i ravnopravnosti.";

(b) dodaju se sledeći stavovi:

"3. Rezultati svih konsultacija sprovedenih na osnovu st. 1. i 2. moraju se uzeti u obzir kada nadležni organ donosi odluku o podnetom zahtevu.

4. Nadležni organ dužan je da obavesti svaku državu članicu koja je bila konsultovana u smislu odredbe stava 1, o odluci donetoj povodom zahteva, a dužan je i da joj dostavi informaciju navedenu u članu 15(5). Takva država članica dužna je da preduzme mere potrebne za obezbeđenje da takva informacija postane dostupna zainteresovanoj javnosti na njenoj sopstvenoj teritoriji.";

6) Ovoj Direktivi dodaje se Aneks V u tekstu navedenom u Aneksu II.

Član 5.

Izveštavanje i revizija

Do .....¹⁰ Komisija je dužna da Evropskom parlamentu i Savetu dostavi izveštaj o sprovođenju i efektima ove Direktive. S obzirom na daljnje integrisanje zahteva koji se odnose na zaštitu životne sredine, u skladu sa članom 6. Ugovora, i imajući u vidu iskustva stečena u sprovođenju ove Direktive u državama članicama, uz takav izveštaj dostaviće se i predlozi za izmene i dopune ove Direktive, ako to bude potrebno. Komisija će naročito razmotriti mogućnost proširivanja obima primene ove Direktive i na druge planove i programe koji se odnose na životnu sredinu.

Član 6.

Primena

Države članice dužne su da donesu propise za sprovođenje ove Direktive i to najkasnije do .....¹¹. Ove propise dužne su da bez odlaganja dostave Komisiji.

¹⁰ Šest godina od dana stupanja ove Direktive na snagu.

¹¹ Dve godine od dana stupanja ove Direktive na snagu.

DIREKTIVA EVROPSKOG PARLAMENTA I SAVETA 2003/35/EC OD 26. MAJA 2003. GODINE KOJOM SE OMOGUĆUJE UČEŠĆE JAVNOSTI U IZRADI NACRTA ODREĐENIH PLANOVA I PROGRAMA KOJI SE ODNOSU NA ŽIVOTNU SREDINU I KOJOM SE DIREKTIVE SAVETA 85/337/EEC I 96/61/EC MENJAJU I DOPUNJUJU U POGLEDU UČEŠĆA JAVNOSTI I PRAVA NA PRAVNU ZAŠTITU

Kada države članice usvoje ove mere, dužne su da uz njih navedu i klauzulu o pozivanju na ovu Direktivu, ili da tu klauzulu o pozivanju navedu prilikom zvaničnog objavljivanja pomenutih propisa. Države članice dužne su da odrede način na koji će se ova klauzula o pozivanju objaviti.

Član 7.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na dan njenog objavljivanja u Službenom listu Evropskih zajednica.

Član 8.

Adresati

Ova Direktiva odnosi se na države članice.

Doneto u Briselu

Za Evropski parlament
Predsednik

Za Savet
Predsednik

ANEKS I

Odredbe koje se odnose na planove i programe iz člana 3

- (a) Član 7(1) Direktive Saveta 75/442/EEC o otpadu od 15. jula 1975. godine.¹²
- (b) Član 6 Direktive Saveta 91/157/EEC o baterijama i akumulatorima koji sadrže opasne materije od 18. marta 1991. godine.¹³
- (c) Član 5(1) Direktive Saveta 91/676/EEC od 12. decembra 1991. godine koja se odnosi na zaštitu voda od zagađenja izazvanog nitratima iz poljoprivrednih izvora.¹⁴
- (d) Član 6(1) Direktive Saveta 91/689/EEC o opasnom otpadu od 12. decembra 1991. godine.¹⁵
- (e) Član 14 Direktive Evropskog parlamenta i Saveta 94/62/EC o procesu pakovanja i ambalažnom otpadu od 20. decembra 1994. godine.¹⁶
- (f) Član 8(3) Direktive Saveta 96/62/EC o proceni i upravljanju ambijentalnim kvalitetom vazduha od 27. septembra 1996. godine.¹⁷

¹² OJ L 194, 25.7.1975, str. 39. Direktiva izmenjena i dopunjena Direktivom Saveta 96/350/EC (OJ L 135, 6.6.1986, str. 32).

¹³ OJ L 78, 26.3.1991, str. 38. Direktiva izmenjena i dopunjena Direktivom 98/101/EC (OJ L 1, 5.1.1999, str. 1).

¹⁴ OJ L 375, 31.12.1991, str. 1.

¹⁵ OJ L 377, 31.12.1991, str. 20. Direktiva izmenjena i dopunjena Direktivom 94/31/EC (OJ L 168, 2.7.1994, str. 28).

¹⁶ OJ L 365, 31.12.1994, str. 10.

¹⁷ OJ L 296, 21.11.1999, str. 55.

sa članom 8. i koje postaju dostupne tek nakon obaveštavanja zainteresovane javnosti u skladu sa stavom 1.

3. Zainteresovana javnost ovlašćena je da iznese svoje komentare i iskaže svoje mišljenje nadležnom organu pre nego što odluka bude doneta.
4. Rezultati konsultacija održanih u smislu odredaba ovog Aneksa moraju se uzeti u razmatranje prilikom donošenja odluke.
5. Detaljne aranžmane u vezi sa obaveštavanjem javnosti (na primer putem oglasnih panoa istaknutih na određenom području ili objavljivanjem u lokalnim dnevnim listovima) i konsultovanje zainteresovane javnosti (na primer, pisanim podnescima ili putem javne rasprave) propisuju države članice. U tom smislu moraju se predvideti razumni vremenski rokovi za svaku od pojedinih faza, kako bi se ostavilo dovoljno vremena za informisanje javnosti, kao i dovoljno vremena da se zainteresovana javnost pripremi i efikasno učestvuje u donošenju odluka koje se tiču životne sredine u skladu sa odredbama ovog Aneksa."